

Z życia naukowego młodych pedagogów

parezja
1/2014

ISSN 2353-7914

Katarzyna Szorc

Uniwersytet w Białymstoku

XXVII Letnia Szkoła Młodych Pedagogów: Między sferą publiczną a sferą prywatną, Wrocław – Wojanów, 23–28.09.2013

W dniach 23-28.09.2013 XXVII już Letnia Szkoła Młodych Pedagogów, działająca pod auspicjami Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, przeniosła się na Dolny Śląsk. Gościnny Pałac w Wojanowie przywitał nas prawdziwie jesiennie. Padający deszcz jednak nie wprowadził uczestników szkoły w melancholię i marazm – wręcz przeciwnie – żywa dyskusja towarzyszyła od pierwszego dnia spotkania. Tym razem debaty koncentrowały się wokół tematu „Między sferą publiczną a sferą prywatną”. Gospodarzem LSMP był Wydział Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej reprezentowany przez Panią Dziekan dr hab. Mirosławę Nowak-Dziemianowicz, a kierownictwo naukowe sprawowała (już od 20 lat) prof. zw. dr hab. Maria Dudzikowa – Wiceprzewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Jubileusz Pani Profesor stał się też znakomitą okazją do wyrażenia szczególnych podziękowań dla jej wybitnej działalności pedagogicznej. To dzięki zaangażowaniu Pani Profesor Młodzi odnajdują (czasem prostują) własne ścieżki eksploracji badawczych. Całością obrad kierował zespół organizacyjny (mgr Urszula Bukowska, mgr Anna Jakubowska, mgr Marzena Major, mgr Izabela Serafin i mgr Monika Taras) na czele z Prezydentami: dr Magdaleną Czubak-Koch i dr. Piotrem Mikiewiczem. Z perspektywy podjętej tematyki XXVII LSMP warto dodać, że Dolnośląska Szkoła Wyższa jest jedyną niepubliczną uczelnią w kraju, która posiada pełne prawa akademickie między innymi do nadawania wszystkich stopni naukowych i przeprowadzania postępowań na tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie – pedagogika.

Podjęta problematyka okazała się bardzo ważna i inspirująca, gdyż sfera prywatna i publiczna wzajemnie się przenikają i są to obszary nieustannie

„pulsujących kategorii” czy „palących problemów” w doświadczeniach współczesnego człowieka. Okazało się ponadto, że problematyzowane sfery są często ujmowane z poziomu potoczności, są również badawczo nierozpoznane nie tylko z perspektywy pedagogicznej, ale także i innych nauk humanistycznych i społecznych. Zatem do opisu, wyjaśniania i rozumienia owej problematyki zaproszono przedstawicieli różnych dyscyplin – pedagogów, socjologów, psychologów, filozofów.

Debaty koncentrowały się wokół następujących obszarów:

- **Wokół kategorii „Prywatne” versus „Publiczne”?** Tu problematyka odnosiła się do modeli sfery publicznej i ich konsekwencji społecznych i jednostkowych. Podjęto też próbę odpowiedzi na pytania: „Jaki jest wpływ współczesnego indywidualizmu na życie wspólnotowe i jego jakość?”; „Jak możliwe jest budowanie realnego poczucia wspólnotowości w zglobalizowanym świecie?”;
- **Humanistyka wobec napięć między sferami publiczną a prywatną oraz wewnątrz nich.** Zgodnie z tak zarysowanym obszarem rozważano adekwatność paradygmatów normatywnego i interpretatywnego w badaniach zjawisk z obu sfer.
- **Co i jak mówi się o szkole i edukacji w sferze publicznej i prywatnej?** Ten obszar-pytanie dopełniono przez pytania szczegółowe: „Czym tłumaczyć można nieobecność pedagogów w mediach i innych formach publicznego dyskursu?”; „Na czym powinna polegać rola pedagoga-intelektualisty zaangażowanego w sprawy swego kraju, czy szerzej człowieka?”. W kontekście postawionego problemu zastanawiano się również nad upowszechnianiem idei i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i możliwościami płynącymi z przestrzeni edukacyjnej dla aktywnego uczestnictwa w sferze publicznej.

Powyżej wyeksponowane problemy poruszano i realizowano w sprawdzonych już formach: wykładów, dyskusji, spotkań z Mistrzami, seminariów z tematem, czy wystąpień młodych adeptów sztuki pedagogicznej zwanych humorystycznie Giełdą (p)różności.

Wykład inauguracyjny XXVII Letniej Szkoły Młodych Pedagogów wygłosił prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski (APS, ChAT), Przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. W – jak zwykle krytycznym – wystąpieniu „Pedagogika (bez-)nadziei w sferze publicznej” Pan Profesor przedstawił dylematy rodzące się w przestrzeni pedagogicznej, a usytuowane na gruncie sfery publicznej.

Podczas trwającej pięć dni Szkoły wykłady zaprezentowali i poddali dyskusji profesorowie nauk humanistycznych i społecznych (w porządku alfabetycznym):

- prof. dr hab. Zenon Gajdzica (UŚ, Katowice) „Niepełnosprawność wyrwana z kontekstu. O ukrytym ośmieszaniu w sferze publicznej”;
- prof. dr hab. Marek Krajewski (UAM, Poznań) „Granice transparentności”;
- prof. dr hab. Robert Kwaśnica (DSW, Wrocław) „Paradoks szkolnictwa wyższego w Polsce. Czy państwo musi być właścicielem edukacji?”;
- prof. zw. dr hab. Zbigniew Kwieciński (DSW, Wrocław) „Dylematy rozwoju systemu edukacji. U progu prac KREN PAN”;
- ks. prof. dr hab. Marian Nowak (KUL) „Jak dalece edukacja może/powinna być prywatna, a jak dalece publiczna?”;
- prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (DSW, Wrocław) „Uwięzione. Publiczne i prywatne niespełnienia kobiet”;
- prof. dr hab. Joanna Ostouch-Kamińska (UWM, Olsztyn) „Przepracowane rodziny: obszary napięć i strategii przetrwania”;
- prof. zw. dr hab. Marek Pawlak (KUL) „Systemy wartości studentów. Przeciwności stereotypom w sferze publicznej”;
- prof. zw. dr hab. Eugenia Potulicka (UAM, Poznań) „O kształceniu obywatelskim w Polsce i zagranicą”;
- prof. dr hab. Maria Reut (DSW) „Demokracja i wspólnotowość. Zgoda czy niezgoda?”;
- dr hab. Robert Szwed (KUL) „Czym jest sfera publiczna? Kontrowersje wokół zagadnienia”;
- prof. zw. dr hab. Elżbieta Tarkowska (APS, Warszawa) „Bogaci i biedni w dyskursie publicznym i w doświadczeniach prywatnych”;
- dr Jacek Wasilewski (SWPS, Warszawa) „Poziom dyskursu publicznego. Oni i My”.

Wykłady to tylko jedna z form pracy Mistrzów i Uczestników LSMP. Codzienne spotkania metodologiczne Pani Profesor Marii Dudzikowej (UAM w Poznaniu, Wydział Studiów Edukacyjnych) z magistrami i doktorami były cenne w poszukiwaniu bądź doskonaleniu warsztatu badawczego młodych adeptów sztuki pedagogicznej.

Profesorowie-Mistrzowie zaproponowali seminaria z tematem, które spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników. Tym razem seminaria zaproponowali (w porządku chronologicznym):

- ks. prof. dr hab. Marian Nowak „Jak dochodzić do mądrości?”;
- dr hab. Robert Szwed „Kim lub czym jest opinia publiczna i jak ją (możemy) badać?”;
- prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz „O sztuce interpretacji: co o jednostce, kulturze i edukacji mówi tekst, obraz, narracja?”;

- prof. zw. dr hab. Eugenia Potulicka „Sfera publiczna-sfera prywatna, a współczesne reformy edukacji na świecie”;
- prof. zw. dr hab. Zbigniew Kwieciński „Różne rozumienie równych szans. Wokół typologii Johna Rawlsa”;
- prof. zw. dr hab. Elżbieta Tarkowska „Przemiany obyczajów w sferze publicznej”;
- prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski „Pułapki konceptualizacji badań pedagogicznych”;
- prof. UŚ dr hab. Zenon Gajdzica „Z warsztatu naukowego pedagoga specjalnego; dylematy i aporie”.

Jak co roku podczas LSMP znaczący głos mieli „uczniowie” – młodzi badacze poszukujący prawd pedagogicznych. Wystąpienia młodych pod humorystycznym hasłem Giełda (p)różności były dobrym miejscem i czasem do skonfrontowania wiedzy, warsztatu badawczego, sztuki argumentowania swoich naukowych racji.

W kulturę Letniej Szkoły Młodych Pedagogów wpisały się już na stałe swoiste tradycje. Zgodnie ze zwyczajem wręczono nagrody „Strzał w 10” – tym razem otrzymał je Zespół redakcyjny nowego półrocznika „Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy KNP”: dr Alicja Korzeniecka-Bondar (Uniwersytet w Białymstoku), dr Ewa Bochno (Uniwersytet Zielonogórski), dr Bożena Tołwińska (Uniwersytet w Białymstoku), dr Maksymilian Chutorński (Uniwersytet Szczeciński), dr Przemysław Grzybowski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego). Tę nagrodę wręczono też dr Alicji Tupieka-Buszmak z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego za determinację udziału w Szkole związanej z przerwaniem pobytom w sanatorium.

Wyróżnienia „Twórczy Szum” otrzymali również najbardziej aktywni uczestnicy LSMP. Za najlepsze wystąpienia Giełdy (p)różności przyznano nagrody audytorium w kategoriach doktor i magister. Nie obyło się także bez IX już edycji Limerykofraszkojady oraz V odsłony uruchamianego tylko podczas „szkolnych spotkań” Kabaretu Beche-co.

Zamierzeniem Organizatorów było pogłębienie refleksji młodych nad ich partycypacją w sferze publicznej jako pedagogów. I tak też się stało. Pytania „Jak traktowane są problemy edukacji w sferze publicznej i prywatnej, jakie są jej rzeczywiste funkcje wobec jednostek, grup społecznych i państwa oraz jaka być powinna?”; „Co oznacza zaangażowanie pedagogiki w działania na rzecz interesu publicznego?” stały się przyczynkiem do analiz, przybliżenia teorii, badań, refleksji. Żywe dyskusje w trakcie obrad plenarnych, podczas Giełdy (p)różności, w czasie spotkań wykładowych i kuluarowych dały

szanse na stworzenie pola do wyłonienia problemów i próby zmierzenia się z nimi.

Sądzę, że interdyscyplinarne środowisko akademickie pozwoliło na snucie nowych przemyśleń, odejście od utartych struktur myślowych. Zaprezentowany – w różnych formach – wieloaspektowy, krytyczny ogląd zaproponowanej problematyki jest niewątpliwie niezbędnym kierunkiem współczesnego myślenia zarówno z perspektywy teorii, jak i praktyki pedagogicznej.

W 2014 roku Letnia Szkoła Młodych Pedagogów przenosi się do Sandomierza, gdzie Gospodarzem będzie Katolicki Uniwersytet Lubelski. Zaproponowana tematyka „Opowiem wam o swojej pasji: słowem, obrazem, dźwiękiem...” stwarza obszar do refleksji nad pasją jako cechą immanentną człowieka, którą można rozpatrywać w perspektywie ontologicznej, epistemologicznej, aksjologicznej, jak i teleologicznej. Chciałoby się rzec: „szkolny dzwonek znów zadzwoni we wrześniu, a «szkolniacy» już szykują się do drogi...”.

**The 27th Summer School for Young Pedagogues:
Between public and private sphere,
Wrocław – Wojanów, 23–28.09.2013**

SUMMARY

The text constitutes the report of the 27th Summer School for Young Pedagogues operating under the auspices of the Committee of Pedagogical Sciences of the Polish Academy of Sciences, whose co-organizer in 2013 was the University of Lower Silesia in Wrocław. Debates focused on the following areas: Around the categories ‘Private’ vs. ‘Public’?; The humanities towards the tensions between public and private spheres, and within them; What and how is said about school and education in public and private sphere?

KEYWORDS: the Summer School for Young Pedagogues, public sphere, private sphere.